

ARAMIZDA

Sayın Üyelerimiz,

Ağustos ayı idâri işler bakımından çok hareketli geçti. Büyük Millet Meclisi tatil olmadan bazı önemli kanunları çıkardı. Bazı Bakanlıklar bu arada ötedenberi hazırladıkları Yönetmelikleri yayınladılar. Ankara Belediyesi tatbika başlanılan proje tasdik işi yeni bir safhaya girdi.

Aşağıdaki satırlarda bunların her birinden birer özet bulacaksınız.

1 — Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının iç Tesisat Yönetmeliğinin tatbikine ait Valiliklere, ilgililere yaptığı 18.8A967 tarih ve 20851 tarihli genelgesi şöyledir:

«6973 Sayılı Kanun gereğince, Bakanlığımızca yapılmakta olan Elektrik iç Tesisat İşlerinde serbest çalışmak isteyenler hakkındaki Yönetmelik ile tanınmış bulunan yetkilerin tecavüzü cihetine gidildiği anlaşılmaktadır.

Bu sebeple Yönetmeliğin her sınıf ehliyetli elektrikçilerin yetki sınırlarını belirten maddeleri aşağıda aynen açıklanmıştır.

Tesisatın takati olarak ifade olunan değerler, bu tesisatı besleyecek ana elektrik tevzi şebekesine bağlantı takatları olup, tesisatı kısımlara bölmek suretiyle bu bağlantı takatini düşürmek caiz değildir. Bu cümleden olmak üzere bir apartmanın dairelerini veya bir atölyenin tezgâh veya kısımlarını ayrı ayrı mütalea ederek tesisatı küçük imiş gibi işleme tabi tutmağa müsaade olunmamalıdır.

Birinci sınıfın yapabilecekleri İşler :

(75) kilovata kadar elektrik iç tesisleri yapımı ile (500) kilovata kadar elektrik tevzi tesislerinin müstakillen işletme ve bakımını deruhte etmek.

İkinci sınıfın yapabilecekleri İşler :

(30) kilovata kadar fazla arası en çok (400) volt gerilimle işleyecek her türlü iç aydınlatma ve muharrik kuvvet tesislerini yapmak ve (100) tesisatını yapmak.

Ancak, bu sınıftan yetki belgesi alanlar insan ve eşya taşıyan asansör tesisatını yapamazlar.

Üçüncü sınıfın yapabilecekleri İşler :

Bağlantı takatleri en çok (5) kilovata kadar alçak gerilimli ışık ve motor tesislerini, zil ve benzeri işaretleşme ve anten tesislerini yapmak.

(25) kilovata kadar alçak gerilimli tevzi tesislerinin müstakillen işletme ve bakımlarını yapmak,»

2 — Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı aşağıdaki (Yönetmeliklerde) değişik yapmak üzere Odamızdan da mütalâa sormuştur.

Konusu edilen Bakanlık gerek Odamızın ve gerekse üyelerimizin iç ve dış tesisat Yönetmelikleri hakkındaki düşüncelerinin 1.Ekim. 1967 tarihine kadar Bakanlığa gönderilmesini istemiştir.

Halen Odamızda bu işlerle uğraşmak üzere iki komisyon kurulmuştur. Üyelerimiz mütalâalarını Oda'nın raporunda yer almak üzere Odaya gönderebilecekleri gibi doğrudan doğruya Bakanlığa da gönderebilirler.

Genelgenin tam metni şöyledir :

«Halen yürürlükte bulunan Talimatnamelerin, günün gelişmiş teknik icaplarına uydurulmasını sağlamak üzere, yeniden gözden geçirilerek ihtiyaca daha iyi cevap verebilecek h?ile getirilmesi düşünülmektedir.

Bunlardan :

— 29.12.1954 tarih ve 8891 sayılı resmî gazetede intişar eden, «Elektrik iç Tesisat Yö-

İlân Tarifesi

Yazı ücretleri

Dergimize gönderilen yazılar (*Dergi sayfası başına*) basılsın veya basılmasın geri verilmez. Yazı ve ilânlardaki fikirler yazarlarına aittir, Odayı ve dergiyi sorumlu kılmaz. Dergide basılan yazılar kaynak gösterilerek iktibas edilebilir. Yazıların seyrek aralıklarla daktilo ile yazılması, biri parşömen olmak üzere iki nüsha gönderilmesi ve şekillerin aydıngere çini mürekkebi ile çizilmesi gerekir.

Orijinal telif makale 50,—TL.
Telif makale, ilmi 35,—TL.
cüm makale, derleme yazılar, - sosyal konularda yazılar; plân, mevzuat ve lerin, mevzuat ve neşriyatın tanıtılması ve tenkidi, haberler.

ön dış kapak : 1000,—TL.
Arka dış kapak : 600,— »
Arka iç kapak : 500,— »
Ön iç kapak : 500,— »
Tam ön sayfa : 450,— »
Tam orta sayfa : 400,— »
Tam arka sayfa : 350,— »
Yarım arka S. : 200,— »
Çey. arka sayfa : 150,— »
Küçük ilân en 1 cm. : 50,— »

Renkli ilânlar için renk farkı alınır. Sürekli ilânlarda 6-11 ay için % 15, 12 aydan fazlası için % 25 indirim yapılır, ön dış kapak senelik ve indirimsizdir.

Elektrik Mühendisliği Dergisi Elektrik Mühendisleri Odası üyelerine ücretsiz gönderilir.

netmeliği ve Fennî Şartnamesi» ile «Elektrik İç Tesisat işlerinde serbest olarak çalışacaklara dair yönetmelik,

— 15.8.1951 tarih ve 9382 sayılı resmî gazetede intişar eden «Kuvvetli Akım Elektrik Dağıtım- Tesisatın Akımı, İşletme ve Tesisine Dair Talimatname», evvelâ ele alınarak gözden geçirilecektir. Bu itibarla bu konuda Bakanlığımızda yapılacak çalışmalarda gözönünde bulundurulmak üzere görüşlerinize ihtiyaç hasıl olmuştur. Yukarıda adı geçen Talimatnamelerde yapılmasını istediğiniz değişiklikleri ihtiva eden ve mucip sebepleri ile birlikte teferruatlı olarak hazırlanacak mütalâanızın 1.Ekim.1967 tarihine kadar Bakanlığımıza gönderilmesini rica ederim.»

*

3 — Türk Mimar ve Mühendis Odaları kurulmasına dair kanun teklifi.

Bu kanun Sayın Kayseri Millet Vekili Y. Mühendis Feyyaz Köksal tarafından teklif edilmiş, encümenlerden geçmiş ve Meclis Gündemine girecek kadar ileri gitmiştir.

Aşağıdaki satırlarda buna ait haberi bulacaksınız:

«T.M.M.O. Birliği Kanunu (6235 ve 7303) ü kaldırarak yerine Kamu Kurumu niteliğinde tüzel kişiliği haiz «Türk Mühendis ve Mimar Odaları»nı kuracak olan Kanun Teklifi, Meclisin bir geçici komisyonunda görüşülerek ve maddeleri değiştirilerek kabul edilmiş ve Genel Kurula sevk olunmak üzere 27.7.1967 gününde Meclis Başkanlığına sunulmuştur .

Enerji ve Tabii Kaynaklar, Tarım, Bayındırlık, Adalet ve Plân Komisyonlarında görüşülmesi yerine, bu komisyonlardan beşer üye ile kurulmuş olan geçici komisyonunda görüşülerek Genel Kurula intikal ettirilmesinde geçici Komisyon Başkanı Cahit Karakaş ile Komisyon Raportörü Orman Yüksek Mühendisi Sedat Akay'an büyük ilgi ve yardımları olmuştur.

Komisyonların süresi toplantıyla bittikten sonra teklif Meclis Başkanlığına sevk olunmasaydı gelecek yılda, komisyonun, yeniden teşkil gerekecek ve işin gecikmesi ihtimali artardı. Halbuki şimdi önümüzdeki yıl Meclis gündemine girerek görüşülmesi mümkün hale gelmiş bulunuyor.»

*

4 — Bayındırlık Bakanlığı, inşaat, onarım işleri ihalelerin iştirak Yönetmeliğinin birçok maddelerini değiştirmiş ve Yönetmeliğin değişik seldi 12.8.1967 tarih ve 12672 sayılı Resmî Gazetede yayınlanmıştır.

Bu yönetmelik ile Elektrik Mühendisleri B ve C gruplarına girmektedir.

Üyelerimizi çok ilgilendiren bir kaç madde aşağıda gösterilmiştir. Tam metin yukarıda konusu edilen Resmî gazetede bulunabilir.

Buna göre:

«Eski Yönetmeliğin (3.4.7.8.9.10.11.12.14,15,16, 18,19,20 ve21) nci maddeleri değiştirilmiştir.

Madde 7 — Müteahhitlik karnesi sahiplerinin kendi karnelerinde yazılı iş grupları dışında ihalelerine katılabilecekleri işlerin grup ve azamî keşif tutarları aşağıda gösterilmiştir.

a) A grubu karnesi olanlar karnelerinde yazılı tutar kadar bütün diğer gruplardaki işleri, (200.000.000 tutarındakiler, daha fazla bütün işleri,

b) B grubu karnesi olanlar, karnelerinde yazılı tutar kadar C grubu işleri ve karnelerinde yazılı tutarın 1/4 nisbetinde H grubundaki işleri,

c) G grubu karnesi olanlar, aynı miktarda H.C. ve 1/4 B grubundaki işleri,

d) C grubu karnesi olanlar, karnelerinde yazılı tutarın 1/4 nisbetinde H grubundaki işleri

e) H grubu karnesi olanlar, karnelerinde yazılı miktarın 1/4 ü nisbetinde C grubundaki işleri,

Karne grubunun üstünde iş yapabilece:

Madde 8 — Müteahhitler istedikleri ahvalde, karne tutarlarının 1/4 ü tutarında olmak üzere:

B grubundan karnesi olanlar A grubundan C grubundan karnesi olanlar B grubundan H grubundan karnesi olanlar, G grubundan, işlere iştirak edebilirler.

III — Teknik Elemanlarda:

a) Mezuniyet müddetine göre:

İnşaat, Elektrik, Makina, tesisat yüksek mühendis ve mühendisleri ile yüksek mimar ve mimarların tahsil müesseselerinden mezuniyetlerini takip eden seneden başlamak ve her sene için bir milyon lira itibar edilmek ve on milyon lirayı geçmemek üzere yıl adedi nazara alınarak (B ve G gruplarından),»

Müteahhitlik yapan üyelerimiz daha fazla bilgi almak istedikleri takdirde yukarıda tarih sayısı belirtilen Resmî Gazeteden bir sayı almaları yerinde olur.

*

5 — İş Kanunu :

«Yine 12.8.1967 tarih ve 12672 Sayılı Resmî Gazetede İş Kanunu yayınlanmıştır.

özellikle Devlet müesseselerinde çalışmakta olan üyelerimizden sürekli olarak şu üç sual gelmektedir.

1 — 10195 Sayılı Kararname değişecekmi, yevmiyelere bir zam varmı?

2 — İzinler nasıl olacak?

3 — Konusu edilen müesseselerde çalışanlar proje, plân vesaire yapabilecekler mi?

Hakikaten bu üç problem Elektrik Mühendisini çok yakından ilgilendiren sorulardır. Hayat pahalılığı, artıyor geçim zorlaşıyor ve nihayet evvelce yüksekte olan mühendis yevmiyeleri bugün aşağıda kalmış gibi bir manzara arz ediyor.

Acaba tş Kanunu bize ne getirdi? Gerek bu yeni kanun ve gerekse bunun ve gerekse bunun ışığı altında 10195 Sayılı Kararname nasıl bir uygulama görecektir. Durum Odamız Avukatına incelettirildi. Kendisinin mütalâasını aşağıda veriyoruz. Bununla beraber üyelerimizden herhangi birisinin bir sorusu olduğu takdirde bunu da memnuniyetle araştıracağımızı üyelerimize duyurmak isteriz:

«D31 sayılı İş Kanunu 4/10195 sayılı Kararname hakkında hiç bir hüküm sevketmemiştir. Ancak, anılan kanunun 1. maddesine göre; Bir hizmet akdine dayanarak herhangi bir işde ücret karşılığı çalışan bir kimse işçidir. Buna göre; Mühendis ve Yük. Mühendisler vs. tş Kanununun 1. maddesi muvacehesinde işçi olup, bu kanundaki hükümlere tabidirler. Kaanatomızca 4/10195 sayılı Kararname Hükümet tarafından yeniden gözden geçirilmek zorundadır. Zira, Kararname İş Kanununa zıt hükümler taşımaktadır. Meselâ, İş Kanununa tâbi karışılara fazla mesai yaptıkları takdirde ücret ödeneceği öngörülmüşken, Kararnamenin 11. maddesi teknik personele fazla mesai ödenmeyeceğini hükme bağlamıştır. Pek tabii ki bundan böyle teknik personel fazla mesai yaptığı takdirde veya pazar veya bayram günleri çalıştığında bu çalışmalarının karşılığını alacaktır, tş Kanununun 49. maddesinden bu kanuna tâbi şahıslara kaç gün ücretli izin verileceği hükme bağlanmış veya ayrıca anılan kanunun 52. maddesinde hafta tatili bayam vs. nin 49. maddedeki sürelerle dahil olmadığı belirtilmiştir.

'tş Kazası, hastalık vs. gibi hususlar İş Kanununda hükme bağlanmamış olup bu hususta Sosyal Sigortalar Kanunu uygulanmaktadır. Esasen Odamız üyelerinin çoğunluğu Sosyal Sigortaya kayıtlı bulunmaktadır.

275 sayılı Sendikalar Kanununun 2. maddesi; «Hizmet akdine göre çalışan., ve esas itibarıyla fizikî veya fikri arzı suretiyle bir İş yerinde çalışanlar... işçi sendikası kurmak veya işçi sendikalarına üye olmak hakkına sahiptirler» şeklinde bir hüküm sevketmiştir. Buna göre tş Kanununun 1. maddesi ile 275 "ayılı Kanunun 2. maddesi birlikte mütalâa edildiği takdirde, üyelerimizin İş Kollan Yönetmeliği nazara alınmak suretiyle sendika kurabilecekleri veya mevcut sendikalara üye olabilecekleri şüphesizdir. Bu durum muvacehesinde, yapılacak

toplu iş sözleşmeleri ile ücret zammı sağlanması mümkün olacaktır.»

Kanuna ait maddelerin analizi şöyledir:

1 — 931 sayılı İş Kanunu işçi tarifini genişleterek eskiden bir iş yerinde müstahdem olarak çalışan ve 4/10195 sayılı kararnameye bağlı teknik personelinide kapsamına almıştır.

2 — 3656, 3659, 3661 ve 2847 sayılı kanunlara bağlı daire ve teşekküllerde müstahdem olarak çalışan ücretli personel de 931 sayılı İş Kanununun işçi tarifi içine girebilir.

3 — 4/10195 sayılı kararnamenin 11 ve 12 nci maddeleri 931 sayılı kanunun hükümlerine aykırıdır. Bu durumda bu maddeler tabiatıyla tatbikattan kaldırılacak ve bu husustaki kanun hükümleri uygulanacaktır. Bu konu ile ilgili kararnamenin değiştirilmesi akla gelebilir.

4 — Kararnamenin 12 nci maddesindeki 15 günlük ücretli izin ile 13 üncü maddedeki 30 günlük hastalık ücreti İş Kanununun 40 nci maddesindeki kazanılmış haklar prensibine göre 4/10195 sayılı kararnameye göre çalışan personel için asgari kaaznılmış haklardır. Bu bakımdan da kararnamenin değiştirilmesine ihtiyaç yoktur.

5 — Kararnamenin 14 ncü maddesi kanunlarla ve bu kararname ile kabul olunan bütün hak ve menfaatlerin teknik personele sağlanacağını göstermektedir. Bu balamdan 6772 sayılı kanunla işçilere verilmekte olan 2 maaş nispetindeki ikramiye, İş Kanununun verdiği kıdem tazminatı, iş aktinin feshi halinde verilecek iş arama izni veya f esih tazminatı, fazla mesai ücreti, yıllık ücretli izin gibi haklar ile Sosyal Sigortalar ve sendikaları kanunlarının tanıdığı çeşitli haklar bundan böyle 4/10195 sayılı kararnameye bağlı personele de uygulanmak zorundadır.

*

6 — 4/10195 sayılı Yevmiye Kararnamesinin tadili ile ilgili durum şu safhadadır;

Etibank kararnamenin değiştirilmesi sorununu iktisadî devlet teşekkülleri periodik toplantılarına Temmuz ayı içerisinde götürmüştür. Teklif Bakanlar ve diğer İktisadî devlet teşekkülleri ilgililerince olumlu karşılanmıştır. Devlet Personeli Dairesi, bermutat, teklifi itirazla karşılamış ve fakat diğer kuruluşlar ilgilileri ve bilhassa Sanayi Bakanı Sayın Mehmet Turgut ve Devlet Bakanı Sayın S. öztürk (Personel Dairesinin bağlı olduğu Devlet Bakanı) bu itirazı olumsuz ve yersiz bulmuşlardır.

Baz olarak 6 Oda teklifi ele alınmış ve bu Kararnameyi tatbik eden bütün kuruluşların mütalâalarını toplamak, bunlara göre kararnameyi yeniden düzenlemek üzere bir komisyon kurulmuştur. Bu komisyon son şekli Eylül ayı

içerisindeki toplantıya getirecek, bu toplantıyı müteakip tesbit edilen kararname tasarısı Bakanlar Kuruluna sunulacaktır.

Konuyu yakından izlemekteyiz.

*

7 — Ankara Belediyesi sınırları içinde tesisat projeleri uygulaması:

Ankara Belediyesi Haziran 1967 ayı içinde almış olduğu bir karar ile 30.6.1967 tarihinde yapılmakta olan binalarla bu tarihten sonra yapılacak binaların tesisat projelerinin mimarî ve statik projeleri ile birlikte Belediyenin tasdikinden geçirilmesini şart koşmuştur.

Bu karar bir aydan bir az fazla sürmüş, fakat İsmet Barutçu' isimli bir yüksek mimarın Y. Mimar ve belediye Meclisi üyesi İsmet Barutçu'nun vefatı taktir neticesinde bu uygulama bir müddet için durdurulmuştur.

6785 Sayılı imâr Kanununun açık hükümlerine göre ehliyetli kimseler (Kanun manasında mühendisler) tarafından yapılacak tesisat projelerinin Belediyelerin tasdikinden geçirilmesi şart koşulmuş, ancak detayların tesbiti işini bir Yönetmeliğin tasdik edilmesine bağlamıştır. Bu Yönetmelik 10 seneye yakın bir zaman geçmesine rağmen bir türlü yürürlüğe girip tasdik edilememiştir.

Tesisat projelerinin tasdik edilmesi mecburiyetini ortaya koyan unsurlardan birisi de Ankara'nın zehir saçan dumanı ve kirli havasıdır. Bunun önüne geçilmesi için Başbakanlıkta bütün yetkililerin iştiraki ile bir toplantı yapılmış, kararlar alınmış, Kararlar Ankara Valiliğine ve dolayısıyla Belediyeye intikal ettirilmiştir. Belediye evvelâ bunları dikkat nazarına alarak tesisat projelerinin tasdikini istemiş sonradan verilen bir taktirle bunu durdurmuştur.

Bu durum karşısında Odamız, Makine Mühendisleri Odası ile tam bir iş birliği kurarak aşağıda gösterilen hususlara baş vurmuştur.

1 — Ankara Belediye Reisine Noter vasıtasıyla bir Protesto gönderilmiştir.

2 — Durum bizzat Ankara Valiliğine arz edilmiştir.

3 — Birer yazı ile İmâr ve tskân Enerji ve Tabii Kaynaklar, İçişleri ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarının dikkat nazarları çekilmiş ve önümüzdeki kış mevsiminde Ankara havasının bir az daha pisleneceği ileri sürülmüş ve tesisat projelerinin muhakkak tasdik edilmelerinin lâzım geldiği belirtilmiştir.

4 — Milliyet, Hürriyet, Adalet ve Ulus gazetelerinde Ankara halkı uyartılmıştır.

Her iki Oda bundan sonra da bu konuda gerek halkımızın ve gerekse üyelerimizin haklarını korumaya devam edecektir.

Düşüncemize göre her türlü tesisat projelerinin tasdiki şarttır. Bununla beraber projelerin tasdikinden sonra o binanın elektrik işlerinin kontrolünün de projeye göre uygulanıp uygulanmadığında proje mühendisi tarafından yapılmasının da şart olduğu kanaatindeyiz.

Belediye böyle bir kontrole taraftar görünmüştür. Bu konu üzerinde de Oda'da bir komisyon kurulmuş olup önümüzdeki günlerde çalışmalarına başlayacaktır.

Ankara belediyesi ile yapılan son temaslarda Belediye Meclisi'nin kararlarının istişari olduğu, icra organlarının bu istişari kararlara uymaya mecbur tutulamıyacaklarını göstermiştir. Yapı kontrol ve tamirhane müdürlükleri tasdik işini eskisi gibi yürüteceklerdir.

★

8 — Üyelerimizden Y. Müh. İbrahim Berzek, Mühendislerin doğal hakları hakkında Odamıza bir mektup göndermiştir. Mektubu ayrıca veriyoruz.

«Yüksek malumları olduğu üzere, Mühendislik hizmetlerinin bir tatbikatı olan, teknik ihalelere iştirak edebilmek için Bayındırlık Bakanlığınca bir yönetmelik hazırlanarak mevki tatbiki konmuştur.

Odamıza intikal eden bu Yönetmeliğin eleştirilmesi keyfiyeti de üç arkadaşta tevdi edilmiş olup bu üç elemandan biri de ben olmuştum.

Eleştirme, iki yönden ele alınmış birincisi. Elektrik ve Makine Mühendislerinin doğal haklarını, pervasızca inşaat mühendislerinin nasıl çiğnediğini belirten bir rapor ile Yönetmeliğin ihtisas kollarına göre nasıl yapılması gerektiğini izah eden yeni bir Yönetmelik tasansıdır.

Gelecekte, doğal haklarımızı çiğneyip açığa bizleri küçümseyen, Bayındırlık mensubu inşaat mühendislerine karşı Odamızın tutumunun ne olduğunu nesillere karşı, sorumluluğumuzu giderecek mahiyete olduğundan, Mecmuamızda bu 'Rapor ve mukabil Yönetmelik teklifimizin neşrini teklif etmekteyim. Ayrıca yalnız bu rapor ve yem Yönetmelik değil meslektaşlarımızın doğal hakları ile ilgili faaliyetlere ait rapor vb. çalışmalara da mecmuamızda daha fazla yer verilmesinin lüzumlu olduğu kanısındayım.

Ayrıca, yukarıda söz konusu olan Yönetmeliğin, ilgili Bakanlığa gönderilmesiyle yetinilmiyerek Odamızda bu gibi hayati konuların takip edecek bir komitenin kurulmasında fayda ümit etmekteyim.»

Saygılarımızla
Yönetim Kurulu